

НАЦІОНАЛЬНА ПЛАТФОРМА
Форуму громадянського суспільства
СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ В УКРАЇНІ

Леся Шевченко

президент Фондації «Відкрите
суспільство»

Київ
2018

Цілі у боротьбі з корупцією: міжнародні документи

2

Угода про асоціацію

- вирішення проблеми корупції у державному та приватному секторі
- запобігання і боротьба з легалізацією (відмиванням) коштів

(стаття 3,14, 20, 22 Угоди про асоціацію)

Ключові пріоритети Східного партнерства до 2020 р.

Резолюція ПАРЄ 2145 (2017)

Цілі у боротьбі з корупцією: міжнародні документи

3

Угода про асоціацію

Ключові пріоритети Східного партнерства до 2020 р.

Резолюція ПАРЄ 2145 (2017)

Ціль 1. Ефективна система майнових декларацій

- електронні публічні реєстри декларацій та інтересів, у яких легко здійснювати пошук
- ефективні механізми перевірки даних
- стримуючі санкції

Ціль 2. Незалежні спеціалізовані антикорупційні органи високого державного рівня

- фіксація історії розслідувань та судового розгляду масштабних корупційних справ

Ціль 3. Вдосконалена нормативно-правова база, яка дозволяє ефективно конфісковувати та управляти статками, здобутими внаслідок злочинних діянь

- повноцінні структури з повернення активів (статків) з напрацьованим досвідом щодо визначення, замороження та конфіскації

Ціль 4. Ефективні інструменти фінансових розслідувань

- централізовані реєстри банківських рахунків
- посилені відділи фінансової розвідки і розслідування
- розроблені державні реєстри бенефіціарних власників юридичних структур

Цілі у боротьбі з корупцією: міжнародні документи

4

Угода про асоціацію

Ключові пріоритети Східного партнерства до 2020 р.

Резолюція ПАРЄ 2145 (2017)

«Функціонування демократичних інститутів в Україні»

- вітає реалізацію **системи електронної декларації** та закликає забезпечити **НАЗК** необхідними ресурсами для перевірки цих декларацій про майно
- закликає органи влади забезпечити **САП** достатніми ресурсами для виконання своїх завдань, включаючи відкриття офісу у всіх регіонах країни
- закликає владу створити **ВАС** та боротися із широкомасштабною корупцією в судових органах
- вітає прийняття **закону про державну службу** та закликає органи влади забезпечити якнайшвидше прийняття всіх впроваджувальних законів

Розвиток антикорупційної системи: законодавство

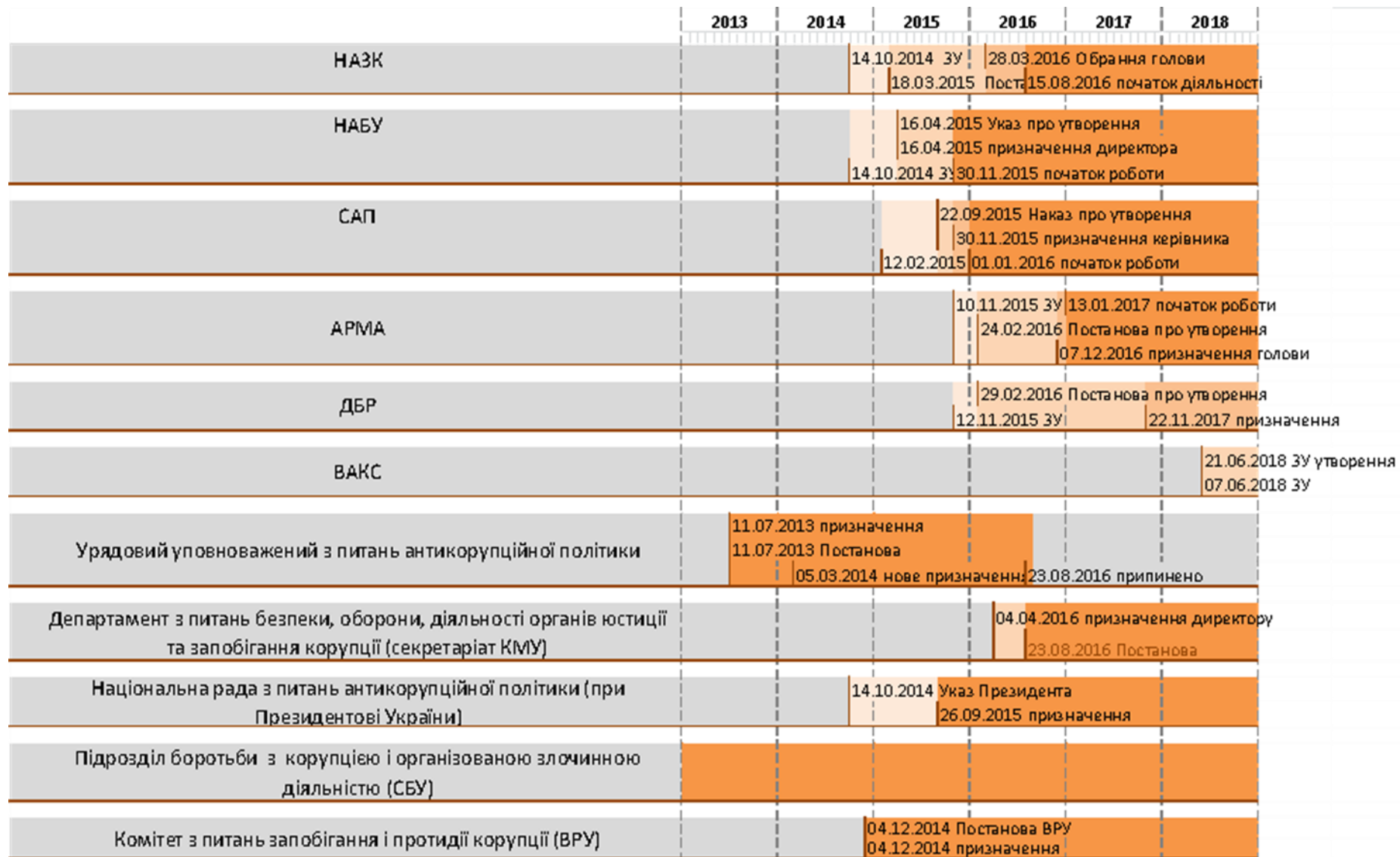
6

Нормативно-правовий акт	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1 Указ ПУ "Про Національну антикорупційну стратегію на 2011-2015 роки"	[Orange bar]					
2 ЗУ "Про засади запобігання і протидії корупції"	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]
3 ЗУ "Про запобігання корупції"	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]
4 Постанова КМУ "Питання Урядового уповноваженого з питань антикорупційної..."	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]
5 ЗУ "Про здійснення державних закупівель"	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]
6 ЗУ "Про публічні закупівлі"	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]
7 ЗУ "Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки"	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]
8 ЗУ "Про Національне антикорупційне бюро України"	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]
9 ЗУ "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї..."	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]
10 Указ ПУ "Про Національну раду з питань антикорупційної політики"	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]
11 Постанова ВРУ "Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів ВРУ ..."	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]
12 ЗУ "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення діяльності НАБУ та НАЗК»"	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]
13 Постанова КМУ "Про затвердження Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні на 2015-2017"	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]
14 ЗУ "Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління..."	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]
15 ЗУ "Про Державне бюро розслідувань"	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]
16 Рішення НАЗК "Про початок роботи системи подання та оприлюднення декларацій..."	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]
17 Рішення НАЗК "Про функціонування Єдиного державного реєстру декларацій осіб..."	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]
18 Постанова КМУ "Про затвердження структури Секретаріату КМУ"	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]
19 ЗУ "Про внесення змін до деяких законів України щодо особливостей фінансового ..."	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]
20 ЗУ "Про Вищий антикорупційний суд"	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]	[Orange bar]

■ - час дії нормативно-правового-акту   ■ - місяць, у якому приймалися зміни до нормативно-правового акту

Розвиток антикорупційної системи: система органів

7

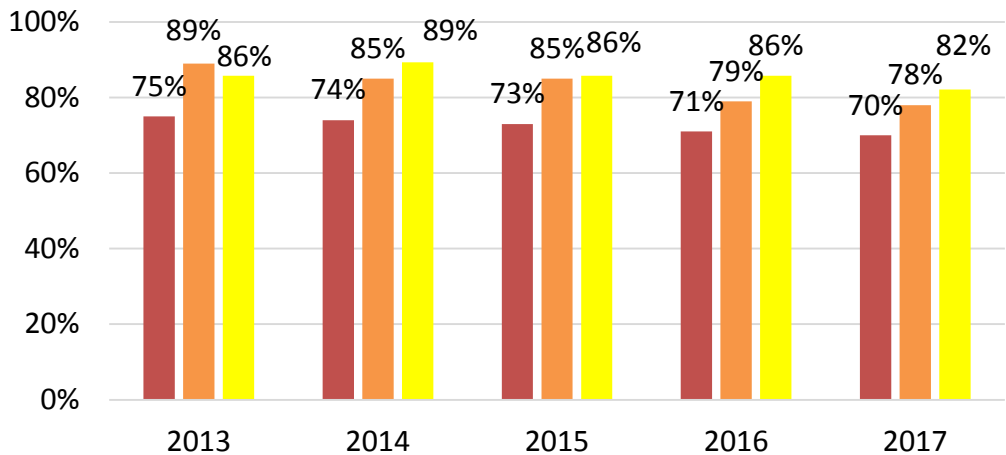
■ - час функціонування

Кількість діючих та створених антикорупційних інституцій

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Діючі органи	2	2	3	5	7	8
Прийнято нормативно-правових актів про органи		3	3	1		1
Прийнято нормативно-правових актів про утворення органів		1	3	2		1
Призначено керівників		1	3	3	1	
Ліквідовано				1		
Початок роботи органів		1	2	3	1	
Усього діючих органів протягом року	2	3	5	8	8	8

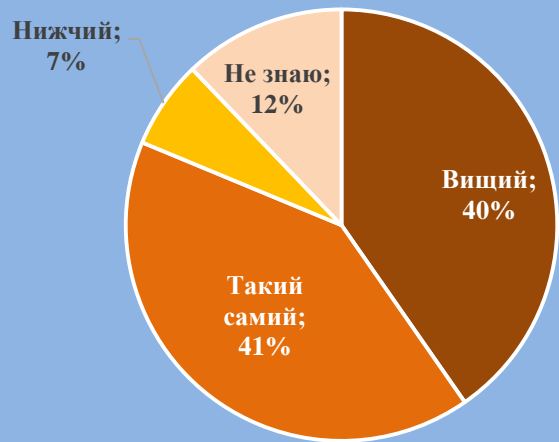
Рівень корупції в Україні за міжнародними оцінками (нормовані значення)

- Індекс сприйняття корупції (CPI) - Transparency International
- Всесвітні індикатори урядування (WGI): Контроль над корупцією - World Bank
- Нації у транзиті: корупція - Freedom House

Джерело: Transparency International; World Bank; Freedom House

Рівень корупції в Україні у 2018 році порівняно з тим, який був до Революції Гідності

Джерело: Соціологічна група «Рейтинг»

Група держав проти корупції

- Звіт за результатами 4-го раунду оцінювання запобігання корупції серед народних депутатів, суддів та прокурорів в Україні

2017 рік

Організація економічного співробітництва та розвитку

- Звіт за результатами четвертого раунду моніторингу виконання Стамбульського антикорупційного плану дій для країн ОЕСР

2017 рік

Технічні проблеми системи декларування

Зобов'язання антикорупційних активістів декларувати статки

Невиправдані винятки з вимоги розкриття декларацій

Неавтоматизована перевірка декларацій

Блокування голосування в НАЗК

Відсутність методології перевірки способу життя посадовців

Відсутність доступу НАЗК до інформаційних баз інших органів

Неефективна взаємодія антикорупційних органів

- технічні роботи під час подання декларацій
- інші випадки збоїв у роботі Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування

Технічні проблеми системи декларування

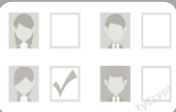
Зобов'язання антикорупційних активістів декларувати статки

Невиправдані винятки з вимоги розкриття декларацій

Неавтоматизована перевірка декларацій

Блокування голосування в НАЗК

Відсутність методології перевірки способу життя посадовців

Відсутність доступу НАЗК до інформаційних баз інших органів

Неефективна взаємодія антикорупційних органів

- вимога затверджена Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо особливостей фінансового контролю окремих категорій посадових осіб» від 23.03.2017 № 1975-VIII
- закон наразі чинний

Технічні проблеми системи декларування

Зобов'язання антикорупційних активістів декларувати статки

Невиправдані винятки з вимоги розкриття декларацій

Неавтоматизована перевірка декларацій

Блокування голосування в НАЗК

Відсутність методології перевірки способу життя посадовців

Відсутність доступу НАЗК до інформаційних баз інших органів

Неефективна взаємодія антикорупційних органів

- з публічного доступу Єдиного державного реєстру декларацій вилучені декларації окремих військових прокурорів
- такі заходи вжито відповідно до **Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів»**
- закон та рішення НАЗК чинні

Технічні проблеми системи декларування

Зобов'язання антикорупційних активістів декларувати статки

Невиправдані винятки з вимоги розкриття декларацій

Неавтоматизована перевірка декларацій

Блокування голосування в НАЗК

Відсутність методології перевірки способу життя посадовців

Відсутність доступу НАЗК до інформаційних баз інших органів

Неефективна взаємодія антикорупційних органів

- запущено у промислову експлуатацію модуль логічного та арифметичного контролю декларацій
- відсутній автоматизований обмін інформацією з реєстрами Міністерства юстиції
- необхідний закон наразі на розгляді комітету

Технічні проблеми системи декларування

Зобов'язання антикорупційних активістів декларувати статки

Невиправдані винятки з вимоги розкриття декларацій

Неавтоматизована перевірка декларацій

Блокування голосування в НАЗК

Відсутність методології перевірки способу життя посадовців

Відсутність доступу НАЗК до інформаційних баз інших органів

Неефективна взаємодія антикорупційних органів

- призначені усі 5 членів НАЗК
- у тому числі призначені голова та його заступник

Технічні проблеми системи декларування

Зобов'язання антикорупційних активістів декларувати статки

Невиправдані винятки з вимоги розкриття декларацій

Неавтоматизована перевірка декларацій

Блокування голосування в НАЗК

Відсутність методології перевірки способу життя посадовців

Відсутність доступу НАЗК до інформаційних баз інших органів

Неефективна взаємодія антикорупційних органів

- члени НАЗК проголосували за затвердження **Порядку здійснення моніторингу способу життя суб'єктів декларування**
- **Порядку, затвердженого рішенням НАЗК та зареєстрованого Мінюстом, немає**

Технічні проблеми системи декларування

Зобов'язання антикорупційних активістів декларувати статки

Невиправдані винятки з вимоги розкриття декларацій

Неавтоматизована перевірка декларацій

Блокування голосування в НАЗК

Відсутність методології перевірки способу життя посадовців

Відсутність доступу НАЗК до інформаційних баз інших органів

Неефективна взаємодія антикорупційних органів

- передбачено обмін з 16-ма державними реєстрами
- НАЗК вже підписало 9 протоколів про порядок обміну даними
- необхідний для подальшого процесу закон наразі на розгляді комітету

Технічні проблеми системи декларування

Зобов'язання антикорупційних активістів декларувати статки

Невиправдані винятки з вимоги розкриття декларацій

Неавтоматизована перевірка декларацій

Блокування голосування в НАЗК

Відсутність методології перевірки способу життя посадовців

Відсутність доступу НАЗК до інформаційних баз інших органів

Неефективна взаємодія антикорупційних органів

- взаємні звинувачення керівництва НАЗК, НАБУ та САП
- незабезпечення обміну інформацією у повному обсязі

Вирішення проблем антикорупційної системи

19

- Технічні проблеми системи декларування
- Зобов'язання антикорупційних активістів декларувати статки
- Невиправдані винятки з вимоги розкриття декларацій
- Неавтоматизована перевірка декларацій
- Блокування голосування в НАЗК
- Відсутність методології перевірки способу життя посадовців
- Відсутність доступу НАЗК до інформаційних баз інших органів
- Неефективна взаємодія антикорупційних органів

Серед проблем, описаних у звітах міжнародних організацій за 2017 рік, більшість залишається невирішеними

Антикорупційна політика повинна враховувати необхідність вирішення цих проблем

1

Ефективне планування

- своєчасність прийняття планів та програм
- їх узгодженість
- реальність поставлених цілей

2

Усунення проблем

- врахування рекомендацій міжнародних організацій
- врахування пропозицій національних громадських організацій

3

Постійне удосконалення

- гарантії незалежності органів
- прозорість і підзвітність діяльності органів
- забезпечення ресурсами
- підвищення ефективності роботи

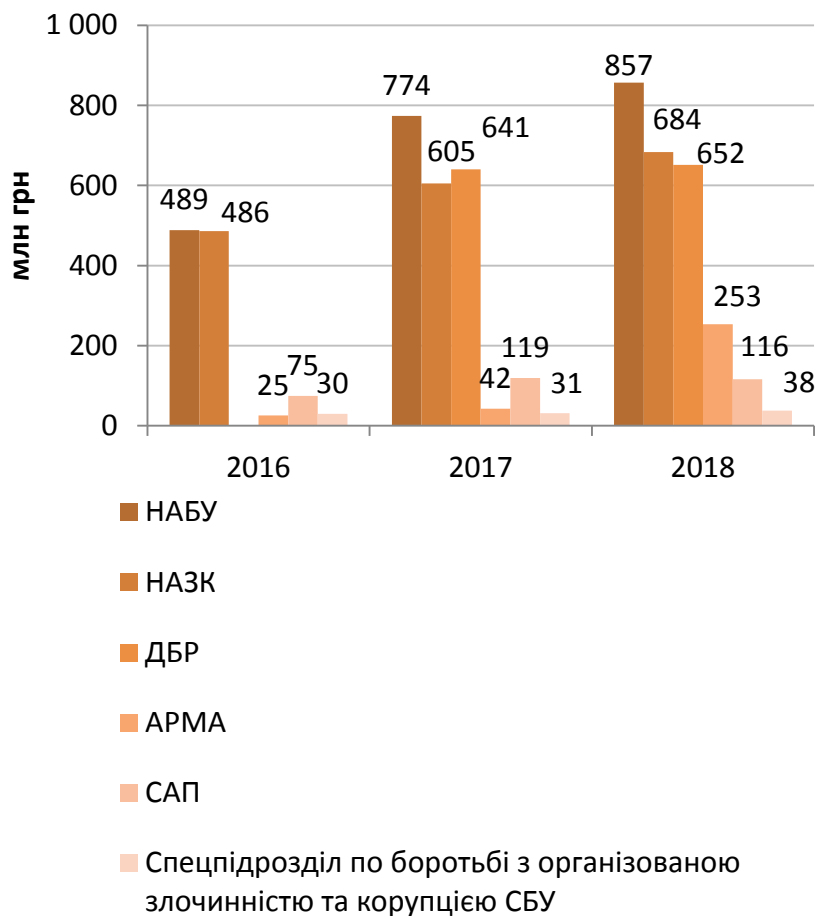
**Антикорупційна
політика
на 2019 рік**

Антикорупційна стратегія на 2018 – 2020 роки станом на жовтень 2018 року не прийнята.

Проект закону про стратегію включено до порядку денного і очікує розгляду.

Фінансування антикорупційних органів

**За 2015 – 2018 роки
на антикорупційні органи
витрачено 5,9 млрд грн**

2018

Антикорупційні органи

2,6 млрд грн

Міністерство молоді та спорту

2,6 млрд грн

2018

Антикорупційні органи

2,6 млрд грн

Міністерство інформаційної політики України 0,8 млрд грн

Міністерство з питань тимчасово окупованих територій 0,2 млрд грн

Фонд соціального захисту інвалідів 1,6 млрд грн

Дякую за увагу!

Леся Шевченко

Lesya.Shevchenko@osf.org.ua

www.osf.org.ua

Фундація «Відкрите суспільство»